

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság Véleménye Tárgy: Fehér könyv a sportrólCOM(2007) 391 *final*

(2008/C 151/12)

2007. július 11-én az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Fehér könyv a sportról

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció 2007. december 19-én elfogadta véleményét. (Előadó: KOLLER Erika.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2008. január 16–17-én tartott 441. plenáris ülésén (a január 16-i ülésnapon) 125 szavazattal 1 ellenében, 2 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

Az Európai Bizottság 2007. július 11-én elfogadta a sportról szóló fehér könyvet, mely az első átfogó elemzés az európai sport helyzetéről, valamint problémáiról, és konkrét cselekvési tervet is tartalmaz.

rákat, hogy azokon minden gyermek és fiatal – köztük a fogyatékkal élők is – részt vehessen, akár egyéni, akár csoportos foglalkozás keretében. Ezenkívül figyelmet kell fordítani az iskolai sportlétesítményekre és különösen az oktatás után rendelkezésre álló zuhanyzók és mosdók állapotára, amelyek gyakran visszataszítóak, és a fiatalokat nem ösztönzik a testmozgásra.

1. Ajánlások és javaslatok

1.1 Az EGSZB javasolja, hogy a fehér könyvben és a benne foglalt cselekvési tervben széles körűen meghatározott feladatok közül a tagállamok határozzák meg a közösségi prioritásokat, mégpedig a remélhetőleg 2009-re életbe lépő Lisszaboni Szerződéssel összhangban, hiszen ez utóbbi (149. cikk) elsősorban a sportnak az oktatásban és ifjúsági területen betöltött szerepére összpontosít.

1.2 Európa sorsa az egészséges és produktív népességen múlik. Az EGSZB-t mély aggodalommal tölti el, hogy a túlsúlyra és a mozgásszegény életmódra visszavezethető megbetegedések, melyek az egész népességet sújtják, már a fiatalokat is elérték.

1.3 Az EGSZB javasolja, hogy az új egészségvédő sportra irányuló programok tervezésekor érvényesüljön egyrészt a közösségi, másrészt a multidiszciplináris dimenzió. Több tárca közösségi szinten megvalósuló együttes fellépése pozitív hatással lehet a szétszabdaltan működő nemzeti kormányzati struktúrákra.

1.4 Az EGSZB felhívja a figyelmet a szükségesnek ítélt és a szubszidiaritás elvével összhangban álló intézkedések alkalmazására. Az EGSZB kéri, hogy az Európai Bizottság továbbra is erőteljes koordináló és inspiráló szerepet töltsön be az e területen szükséges munka folytatásához.

1.5 Növekedjék a kötelező testnevelésórák száma minimum heti háromra mind az alapfokú, mind a középfokú képzésben. Javasoljuk, hogy az egyetemi képzés alatt is legyen lehetőség sportolásra, és a testnevelés tantárgy a tanterv kötelező eleme legyen. Mind az általános, és a középiskolai oktatás során, mind pedig a felsőoktatásban úgy kellene kialakítani a testneveléső-

1.6 Ösztönözni kell a szociális partnereket minden szinten arra, hogy támogassák az egészséges életmódot. A munkáltatók számára ösztönzőket kell teremteni ahhoz, hogy lépéseket tegyenek a munkahelyi egészségvédelem és egészségnevelés érdekében, amelyhez a mozgásprogramok is hozzátartoznak.

1.7 Javasoljuk, hogy alakuljon egy ezzel a témával foglalkozó munkacsoport a tagországok tapasztalatainak megismerése, a lehetőségek – köztük a fogyatékkal élőkre irányuló integratív megoldási modellek – továbbgondolása céljából.

1.8 Az EGSZB hasznosnak találná, ha az új pályázati lehetőségekről tájékoztató kampányokra kerülhetne sor, mivel eddig elvétve akadtak lehetőségek a meglévő programokon belül a sport számára. Az EGSZB sürgeti, hogy a figyelemfelkeltő kezdeményezések képezzék egy átfogó, integrált stratégia részét. A tájékoztatás ne kizárólag a fiatalokat célozza meg, hanem annak elismerésére alapuljon, hogy sport hasznos hatása valamennyi korcsoportban és a fogyatékkal élők körében is érvényesül.

1.9 Az EGSZB javasolja, hogy a strukturális alapokból legyen egy elkülönített rész, amit megfelelő sport és rekreációs, közösségépítő, többfunkciós létesítmények finanszírozására lehetne fordítani. Ugyanakkor arra is utal, hogy a helyi és regionális önkormányzatok gyakran inkább arra hajlanak, hogy nagyszabású sportlétesítményeket építtessenek, ahelyett hogy a lakosság testmozgását szolgáló sportpályákról és hasonló létesítményekről gondoskodnának. A strukturális alapoknak ezért éppen az ilyesfajta létesítmények létrehozását kellene ösztönözniük.

1.10 Az EGSZB üdvözli a Sportfórum újbóli létrehozását, mivel az hasznos platformja lehet az összes fontos érintett szereplő között zajló párbeszédnek, és konkrét, a sport jobb érvényesülését célzó intézkedésekhez vezethet.

1.11 Az EGSZB szívesen venné, ha megfigyelőként lehetőséget kapna a Sportfórumon való részvételre, mert ez lehetővé tenné a civil társadalom véleményének közvetlen érvényesítését.

1.12 Az EGSZB javasolja, hogy a sportfinanszírozással foglalkozó munkacsoport terjessze ki tevékenységét a tagállamok sporttal kapcsolatos adó- és tb-előírásainak vizsgálatára és a legjobb gyakorlatok összegyűjtésére.

1.13 Az EGSZB szükségesnek tartja a nagy nemzetközi és nemzeti sportesemények környezetében megjelenő bűnözés visszaszorítását, különös tekintettel a kiskorúak és a nők védelmére.

1.14 Az EGSZB véleménye szerint az olyan sportszervezetek vezetőinek és ügyvezetőinek, amelyek közvetve vagy közvetlenül részesülnek közösségi támogatásokból, professzionális csapatokat és sportolókat versenyeztetnek, és amelyeknek éves költségvetése meghaladja az 5 (öt) millió eurót, a köz- vagy politikai tisztségek viselőihez hasonlóan jövedelmük és a javaik eredetét igazoló éves nyilatkozatot kellene tenniük.

1.15 A szociális párbeszédet a professzionális sportolókon kívül ki kell terjeszteni a fitnessklubokra és a nonprofit szervezetekre, emellett a következő szakmákra is: testnevelő tanár, edző, sportkutató, sportorvos, fizioterapeuta, masszőr stb. Továbbá azokat a szakmákat is be kell vonni ebbe, amelyek gyakorlói – például edzőként, menedzserként, rendezvényszervezőként, ügynökként, támogatóként vagy értékesítőként – említésre méltó bevételre tesznek szert a sport területén. Arra kell ösztönözni a tagállamokat, hogy a szociális párbeszédet nemzeti szinten is valósítsák meg a sport minden területén.

2. A fehér könyv keletkezésének háttere

2.1 A sport a társadalom legkülönbözőbb területeihez kapcsolódik: oktatás, kultúra, gazdaság és szabad verseny, személyek és áruk szabad mozgása, emberi jogok és egészségügy. Vitathatatlan, hogy a sport a gazdasági jelentőségén túl számos egyéb okból is különösen fontos a társadalom számára.

2.2 A sportklubok az utóbbi évtizedekben nagy változásokon mentek át, egyre kevésbé őrzik meg nemzeti és amatőr (önkéntes) jellegüket, közülük számos már vállalkozási formában működik, és így már rájuk is vonatkoznak az egészséges európai belső piac előírásai.

2.3 Az EU-nak ma még nincs közvetlen jogi kompetenciája sportkérdésekben. A sportot érintő jogi hatások az EU másodlagos joganyagán keresztül érvényesülnek (pl. a Bíróság esetjogi

döntései), illetve az elsődleges joganyag sportban is alkalmazható közvetlen alkalmazásai kapcsán.

2.4 A fehér könyv megjelenése előtt nem volt EU-szintű, sporttal kapcsolatos stratégia, de a sport a különböző európai szakpolitikákban mindig jelen volt. Az Amszterdami Szerződés 1997-ben már hivatkozott a sportra, majd 1999-ben megszületett a sportról szóló Helsinki Jelentés, melyben az Európai Bizottság intézkedéseket jelentett be a sport társadalmi és nevelő szerepének erősítésére. Ezen dokumentumok mindegyike kiemelte a sport szociális, társadalmi és oktatási értékeit.

2.5 2000-ben a Nizzai Nyilatkozat is foglalkozik a sporttal, majd 2004-ben a kormányközi konferencia úgy döntött, hogy a sport kerüljön be az EU-Szerződésbe.

2.6 Az Európai Parlament is elfogadott két sport témájú jelentést⁽¹⁾, és egy másik, jelentős, de az Európai Bizottságtól független anyag is született az európai sportról, a **Független Európai Sportjelentés**⁽²⁾, mely első részében általánosságban, a másikban az európai labdarúgáson keresztül elemzi az európai sportot.

2.7 A 2009-ben remélhetőleg elfogadásra kerülő **Reform-szerződés** külön pontban foglalkozik a sporttal, és ezzel a sport végre bekerül az európai hatáskörök közé.

2.8 A fehér könyv megfogalmazásához hosszú út vezetett, mely a tagállamok kormányzati és nem kormányzati szerveivel, olimpiai bizottságaival, a szervezett civil társadalommal és a felelős döntéshozókkal lefolytatott konzultációkkal, konferenciákkal, informális miniszteri találkozókkal kezdődött, miközben ezzel párhuzamosan zajlott egy internetes online konzultáció is több hónapon keresztül, melyre 777 hozzászólás érkezett. A különböző európai uniós főigazgatóságok is több ülésen egyeztettek az adott terület sporttal kapcsolatos vonatkozásait. A fehér könyv átfogó kezdeményezéseket tartalmaz mind az amatőr, mind a versenysporttal kapcsolatban, tiszteletben tartva azt, hogy a sport a tagországok hatáskörébe tartozik.

2.9 A lefolytatott konzultációsorozat kielemezése után világossá vált, hogy a sporttal kapcsolatos kulcsproblémák három fő területre koncentrálnak. Ezek a következők:

- a sport társadalmi szerepe,
- a sport gazdasági dimenziója,
- a sport szervezési kérdései.

⁽¹⁾ Schmitt Pál: A sport szerepe az oktatásban és Ivo Belet: A professzionális futball jövője.

⁽²⁾ José Luis Arnaut: Független Jelentés az Európai Sportról. Az EU brit elnöksége alatt elkészült átfogó jelentés, amely több ország együttműködésével került kidolgozásra az európai sport sajátosságaival, reális politikai kezdeményezések lehetőségével, gyakorlati megoldások felkutatásával kapcsolatban.

2.10 A fenti témák mellett hat másik, egymástól teljesen eltérő és független, de nagyon jelentős probléma is felmerült, nevezetesen:

- az EU jogi hátterének hiánya miatti bizonytalanság,
- sportvezetési problémák, különösen a professzionális sport területén: a játékosügynökségek illegális gyakorlata, mely a túl fiatal játékosoknak alacsony szintű védelmet biztosít, valamint a dopping, a rasszizmus és az erőszak a sportban,
- a sportfinanszírozás és a hagyományos finanszírozási módok kihívásai, az, hogy hogyan lehet finanszírozni a sportot helyi szinten,
- problémát jelent az, hogy nincsenek adatok a sportszektorról, melyek a politikusoknak alapul szolgálhatnak a cselekvéshez,
- a túlsúly, az elhízás, a szív- és érrendszeri betegségek és az ízületi gyulladás a népesség egyre nagyobb hányadát érinti, melynek oka a fizikai aktivitás hiánya,
- a sport korlátozott beillesztése az oktatásba.

2.11 Az elemzések után az Európai Bizottság felismerte, hogy az Európai Uniónak nagyobb mértékben kell figyelembe vennie a sport speciális jellemzőit, és megoldásokat kell találni a kihívásokra. Világossá vált, hogy jobban meg kell jeleníteni a sportot a már meglévő és tervezett EU-programokban, akciókban és meg kell határozni, hogy hogyan lehet EU-s pénzeszközökkel támogatást nyújtani a sport tárgyú projektekhez. Az is kiderült, hogy jobb párbeszédre és politikai együttműködésre van szükség EU-szinten a sporttal kapcsolatban.

3. A fehér könyv célja és tartalma

3.1 A fehér könyv „általános célja a sport Európában betöltött szerepével kapcsolatos stratégiai iránymutatás, viták ösztönzése a speciális problémákról, nagyobb láthatóság biztosítása a sport számára az uniós politikaalkotásban, valamint a közfelfigyelem felhívása az ágazat szükségleteire és sajátosságaira. A kezdeményezés célja az olyan fontos kérdések bemutatása, mint az uniós jog alkalmazása a sportra. Szintén törekszik további sporthoz kapcsolódó intézkedések uniós szinten történő kiemelésére.”⁽³⁾

3.2 A fehér könyv ötvenhárom meghatározott tennivalót tartalmaz, továbbá bemutatja a sportnak a társadalom számos területén betöltött pozitív szerepét. A tervezett akciók listája, „Pierre de Coubertin” cselekvési terv néven, a fehér könyv mellékletét képezi. A tervnek két alapvető célkitűzése van:

- a sport beintegrálása az EU-politikákba azért, hogy az gyakrabban legyen EU-s politikai eszköz,

⁽³⁾ Részlet a fehér könyv bevezetőjéből.

- a biztos jogi háttér javításával megteremteni a lehetőséget arra, hogy Európában jobb sportirányítás jöhessen létre.

4. Észrevételek

4.1 Az EGSZB a részletes észrevételeit az alábbiakban a fehér könyv tagolásával párhuzamosan fogalmazza meg.

4.2 Az EGSZB teljes mértékben egyetért a sport társadalomban betöltött fontos és pozitív **szerepére** vonatkozó elemzéssel.

4.3 Az EGSZB üdvözli a tényt, hogy az Európai Bizottság az egészségjavító fizikai aktivitást a sporttal kapcsolatos tevékenység sarokkövéként fogja kezelni, s ezért egyetért a fizikai aktivitás irányvonalainak, valamint a HEPA-hálózat létrehozásának elgondolásával. Tudományosan bizonyított tény, hogy az ülő és mozgáshiányos életmód növeli az elhízás, valamint számos krónikus betegség előfordulásának esélyét. A költségvetés és a gazdaság számára óriási teher a már bekövetkezett betegségek gyógykezelése és a kiesett munka által okozott veszteség, amelynél alacsonyabbak a megelőzésre, a testmozgásra költött összegek. Az életkornak és nemnek megfelelő különféle sportolási lehetőségek, valamint a nyugdíjasok sportolási lehetőségeinek megteremtésével hatékonyan megelőzhető a balesetek, és ezáltal csökkenthető az ápolásra való rászorultság kockázata. Ehhez társadalmi szintű szemléletváltásra is szükség van.

4.4 Az EGSZB egyetért az **ágazatközi együttműködés** jelentőségével, valamint azzal, hogy a meglévő közösségi programok (kutató-fejlesztés, közegészségügy, ifjúság és polgárság, élethosszig tartó tanulás) mostantól vegyék figyelembe a sportot is.

4.5 Az EGSZB üdvözli, hogy a fehér könyv kitér a **doppingellenes** koordináció szükségességére, és szükségesnek tartja a tagállamok doppingellenes küzdelmének összehangolását a létező nemzetközi szervezetek tevékenységével, különös tekintettel az esetleges átfedések elkerülésére, azért, hogy az erőforrások hatékonyabban kerülhessenek felhasználásra. Jelenleg a doppingellenes küzdelem nem kielégítő mértékű, és a fiatalságot nem riasztja vissza a doppingerek használatától. Az EGSZB emiatt ösztönzi, hogy készüljön tanulmány az egyes országok törvényalkotási helyzetéről, és jogi összehasonlító elemzés formájában tárják fel a problémákat és hiányosságokat.

4.6 Az EGSZB megjegyzi, hogy a doppingolás megelőzésével kapcsolatos nyilvántartások felvetik a személyi adatok közösségi jogszabályok által előírt védelmének kérdését.

4.7 Az EGSZB üdvözli, hogy a fehér könyv felvázolja a sport és fizikai aktivitás támogatásának lehetőségét a meglévő közösségi oktatási és képzési programokon keresztül (Comenius, Leonardo, Erasmus, Grundtvig, EQF, ECVET).

4.8 Az EGSZB üdvözlöi a fiatal sportolók képzésével kapcsolatos tanulmány elindítását. Az EGSZB azt ajánlja, hogy készüljön tanulmány a sportegyesületeknek a kiemelkedő teljesítményű fiatal sportolókkal kapcsolatos felelősségéről, annak érdekében, hogy a szerződésüket követően biztosítva legyen e sportolók számára a szakmai képzés, valamint a támogatás az aktív életbe történő beilleszkedéshez.

4.9 Az EGSZB felhívja a figyelmet arra, hogy a tehetséges fiatal sportolók számára kialakított képzési rendszereknek mindenki számára hozzáférhetőnek kell lenniük, lehetővé téve a munkaerő szabad mozgását. Azonban az „otthon nevelt játékosok” problémaköréről szükséges a körültekintő elemzés, hiszen a klubok jelentős szerepet töltenek be a fiatal tehetségek felkutatásában és képzésében, melybe jelentős erőforrásokat invesztálnak és ezzel társadalmilag hasznos tevékenységet folytatnak. A klubokat érdekeltté kell tenni abban, hogy ezt a tevékenységüket fenntartsák.

4.10 Az EGSZB meglepéssel nyugtázza a tényt, hogy a fehér könyv jelentős teret szentel a nonprofit sportszervezeteknek, az **önkéntességnek**, az alulról szerveződő sportnak, hiszen az európai sport jelentős része ezekben a struktúrákban zajlik.

4.11 Az EGSZB ugyanakkor felhívja a figyelmet arra, hogy a nonprofit szervezetek helyzete, finanszírozása, gazdasági tevékenysége, illetve állami-önkormányzati támogatása – a különböző történelmi hagyományok miatt – eltérő az egyes tagországokban. Az EGSZB reméli, hogy a témában tervezett tanulmány feltárja ezeket a különbségeket.

4.12 Az EGSZB üdvözlöi azt a felismerést, hogy közösségi szintű programok és akciók hasznosak lennének a sportban rejlő, **társadalmi beilleszkedést** elősegítő lehetőségek jobb kihasználása, a hátrányos és kirekesztett helyzetű csoportok és a befogadó társadalom közötti pozitív együttműködés érdekében.

4.13 A fehér könyv kitér a **fogyatékkal élők** sportjára. Az EGSZB örömmel nyugtázza, hogy megemlítésre kerül a sportlétesítmények akadálymentesítése, valamint a fogyatékkal élők segítségével foglalkozó önkéntesek és a személyzet képzése.

4.14 Az EGSZB üdvözlöi a **nők** sportban történő nagyobb részvételének és szerepvállalásának megemlítését, a nemek közti esélyegyenlőség érvényesítését. A nők sportolása pozitívan befolyásolhatja a családok, gyermekek sportolását is, s ezzel jóval tágabb hatást fejt ki a társadalom számára.

4.15 Az EGSZB üdvözlöi a lelátókon tapasztalható **erőszak megelőzésére** vonatkozó együttműködési elképzeléseket a meglévő nemzetközi vagy nemzeti szervezetekkel, és fontosnak tartja az átfedések elkerülését az erőforrások hatékonyabb felhasználása érdekében.

4.16 Az EGSZB emlékeztet arra, hogy az EU-tagállamok közötti együttműködés a sporteseményekhez kapcsolódó erőszak ellen jelenleg a belügyi együttműködés keretein belül a Rendőri Együttműködési Munkacsoportban (PCWP) zajlik.

4.17 Az EGSZB üdvözlöi, hogy a dokumentum felismeri a **sport gazdasági hatását**, munkahelyteremtő potenciálját, azonban sajnálatát fejezi ki, amiért a dokumentum nem tér ki arra, hogy a jövőben elérhetővé váljanak a már létező uniós források a meghatározott paramétereknek megfelelő sport- és rekreációs, közösségépítő, többfunkciós létesítmények finanszírozására is.

4.18 Az EGSZB hasznosnak tartaná döntés-előkészítés céljára az európai szintű egységes sportstatisztikai rendszer létrehozását.

4.19 Az EGSZB megjegyzi, hogy a nemzeti sportstruktúrák és statisztikai rendszerek eltérőek, valamint hogy a sport gazdasági hatásának egy fontos részét nehezen mérhető mutatók mentén fejt ki (pl. táppénzes órák, gyógyszerkiadások csökkenése, a társadalmi kohézió alakulása).

4.20 Az EGSZB hasznosnak találja az **Eurobarometer** felméréseket, továbbá a tervezett tanulmányt a sportágazat és a lisszaboni folyamat összefüggéseiről, valamint a nagy sporteseményekhez kapcsolódó tapasztalatcserét.

4.21 Az EGSZB az **európai sportstruktúrák** már említett sokféleségére való tekintettel üdvözlöi annak a tanulmánynak a gondolatát, amelyet az Európai Bizottság fog elkészíteni a tagországokban megvalósuló sportfinanszírozásról, a kapcsolódó adómentességekről vagy adókedvezményekről.

4.22 Az EGSZB véleménye szerint a **sport specifikussága** és az európai jog közötti kapcsolat olyan sarkalatos kérdés, amelynek tisztázása hangsúlyos igényként jelentkezik a sportszervezetek oldaláról.

4.23 Az EGSZB úgy véli, hogy folytatni kell azt a munkát, amely elvezet egy megfelelőbb megoldáshoz. Az esetjog alkalmazása hosszú távon nem nyújt kellő **jogbiztonságot** a sportban érintett felek számára.

4.24 A sportszervezetek szabályai, érdekei és az EU-jog között szükséges összhang kérdéséhez kapcsolódik néhány további kérdéskör is: a játékosok menedzsmentjéről tervezett hatásvizsgálat, a klubok licenrendszerével kapcsolatos tervezett párbeszéd, a sportesemények közvetítési jogainak együttes értékesítése. Ezeket az EGSZB támogatja.

4.25 Az EGSZB egyetért a **kiskorú sportoló védelmének** szükségességével, és üdvözlöi a fehér könyvben jelzett tevékenységeket (a fiatalok munkahelyi védelméről szóló irányelv nyomán követése, tanulmány a gyermekmunkáról, a tagállamok tájékoztatása a hatályos jogszabályokról).

4.26 Az EGSZB teljes mértékben támogatja a **sporthoz kapcsolódó bűnözés** minden formája (**korrupció, pénzmosás**) elleni küzdelmet, az ehhez kapcsolódó európai stratégiák kidolgozását.

4.27 Az EGSZB egyetért azzal, hogy **stabil engedélyezési rendszerek** legyenek az EU-ban a professzionális klubok számára, melyek azok működését átláthatóvá teszik.

4.28 Az EGSZB nagyon fontosnak tartja a **médiatámogatások bevételeinek** szolidaritási mechanizmusokkal történő felosztását, az amatőr sport ezzel történő támogatását.

4.29 Az EGSZB a jelen véleményében jelzett számos feladatra való tekintettel üdvözli a **párbeszéd és egyeztetések**

folytatását mind az Európai Bizottság és a tagállamok és a nem kormányzati sportszervezetek, mind pedig az EU-s intézmények között.

4.30 Az EGSZB maximálisan támogatja az európai ágazati szintű szociálpárbeszéd-bizottságok felállítását (*) azért, hogy annak megvalósulása elősegítse az európai egységes munkaerőpiac működését a sport területén. Az európai szintű szociális párbeszédben a munkaadókon (klubok) és munkavállalókon (a sportolók, edzők, az őket kiszolgáló munkavállalók) kívül szükséges bevonni a sportszergyártókat és a sport különféle szektorokban működő nemzetközi szervezeteket is.

4.31 Az európai szociális párbeszéd lehetséges témái: a versenyzők nyugdíjpénztára, reklám- és image-jogok, munkae-gészségügyi kérdések, saját nevelésű sportolók és a munkaszerződés kérdése, valamint a sportpályafutás végeztével a szakmai pályafutás elindításának támogatása.

Kelt Brüsszelben, 2008. január 16-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Dimitris DIMITRIADIS

(*) Az EU-Szerződés 138. és 139. cikke alapján.